

**PROGRAMA
FEBRER
MAIG 2018**

MUJIBA

MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

MERCAT AMBULANT SUD-OEST BESÒS
Dissabtes de 9 a 14 h.

Activitats destacades

La ferida d'Hipercor, Barcelona 1987

El port franc i la fàbrica de Barcelona

Barcino i l'Alt Imperi Romà

El Palau Reial Major

Crítica i restitució patrimonial
en gastronomia

80 anys dels bombardejos

Relats de feina

Reinventar el museu de la ciutat (IV i V)

Història i literatures

La ciutat amb ulls d'infant

Casal d'estiu

Centre de Recerca i Debat

Espais i relats

La ferida d'Hiperacor, Barcelona 1987

Espai Zero. MUHBA a Fabra i Coats Fins a l'11/3/2018

El 19 de juny de 1987, quan passaven vuit minuts de les quatre de la tarda, un cotxe bomba va explotar a la primera planta del pàrquing dels magatzems Hiperacor de Sant Andreu. Vint-i-una persones van perdre la vida i quaranta-sis més van resultar ferides, en el que ha estat el més mortífer atemptat d'ETA. L'exposició memorial d'aquest acte terrorista a Barcelona, del qual ara fa tres dècades, ha estat promoguda pel Comissionat de Programes de Memòria de l'Ajuntament de Barcelona i produïda pel MUHBA a Fabra i Coats

Diàlegs i debats

El d'Hiperacor va ser el primer atemptat d'ETA que colpejà indiscriminadament la població civil. La magnitud d'aquesta acció terrorista a la Barcelona de 1987 va posar a prova les costures entre la societat i l'Estat, tant pel que fa a la capacitat de resistència democràtica com per a la de reconèixer els sofriments dels afectats. El

cicle es proposa abordar la relació entre el terrorisme, el poder i les seves víctimes, la lluita d'aquestes pel seus drets, la seva relació amb els poders públics, així com les repercussions polítiques de llarga durada que va tenir aquest acte.

Les víctimes davant les administracions, amb **Juli de Miquel, Sara Bosch, Jordi Valls i Txema Urkijo.** 6/2/2018. 19 h.

Víctimes i usos partidistes, amb **Aintzane Ezenarro, Pilar Manjón, Robert Manrique i Gemma Nierga.** 13/2/2018. 19 h

El ressò d'Hiperacor. Debat de cloenda amb **Iñaki Anasagasti i Francesc Valls.** 20/2/2018. 19 h

MUHBA a Fabra i Coats, Fàbrica de Creació. Gratuïts

Visites d'autor

A càrrec de **Francesc Valls**, comissari de l'exposició. 8/2/2018 i 8/3/2018. De 18.30 a 19.30 h. Gratuïta

El port franc i la fàbrica de Barcelona

Les edats de la Zona Franca. Mostra, debats i itineraris

MUHBA Casa Padellàs Del 27/2/2018 a l'1/7/2018

Aquesta mostra oferirà una retrospectiva sobre la història de la Zona Franca i el seu impacte polític, econòmic, urbanístic i ambiental en la història de Barcelona. La proposta coincideix amb el centenari del naixement del Consorci per a la Instal·lació i Explotació del Dipòsit Franc de Barcelona (futur Consorci de la Zona Franca), a les darreries del 2017. Presentació 26/2/2018, a les 19 h.

Visites d'autor a la mostra

A càrrec del **Marc A. García:** 12/4/2018 i 3/5/2018, de 18 a 19 h; 26/5/2018, de 12 a 13 h. 5 € (Amics: 3€)

Itineraris a la Zona Franca

A càrrec de **Marc A. García i Patrícia Giménez.** 21/4/2018 i 19/5/2018, de 10 a 14 h. 5 €. Inici MUHBA Plaça del Rei

Debats. La Zona Franca: dels orígens portuaris als nous paradigmes mediambientals

El port franc ja era un anhel present en els negocis mercantils barcelonins del segle XVIII. Durant la segona dècada del XX, el govern espanyol concedí un dipòsit franc a Barcelona ubicat al port. A partir d'aquell moment l'Ajuntament, de la mà dels representants d'entitats del teixit econòmic barceloní i en negociacions amb l'Estat, treballà per fer realitat el port franc. No fou fins a la dècada de 1960 quan, amb la instal·lació de la SEAT i l'aprovació per part de la Comissió d'Urbanisme de Barcelona de la construcció d'un polígon industrial, la Zona Franca es va convertir en un districte fabril de Barcelona.

Hi intervindran **Jordi Catalan, UB; Ferran Armengol, UB; Joan Clavera, UAB; Joseba Lebrancon USC, Marc A. García** director de l'Oficina del Pla del Delta del Llobregat MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà 15 i 22/3/2018, de 17 a 20.30 h. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Barcino i l'Alt Imperi Romà

En els processos de romanització les ciutats funcionaven com a nuclis per reforçar i legitimar el domini sobre els territoris conquerits. Eren espais on s'establien diferents formes de relació entre les poblacions autòctones i els conqueridors. En aquest seminari s'estudiarà el paper polític de Barcino i la seva organització urbana, a fi de situar el seu paper en la xarxa de ciutats de la Hispania Citerior.

Hi intervindran **Pablo Oscáriz**, Universidad Rey Juan Carlos; **Julia Beltran de Heredia**, MUHBA; **Isabel Rodà**, UB, i **Alessandro Ravotto**, arqueòleg.

5/4/2018, de 17 a 20.30h.

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

El Palau Reial Major

El Palau Reial Major de Barcelona és un conjunt arquitectònic medieval amb una vida evolutiva molt llarga i complexa que només ha pervingut parcialment. Les reformes successives van anar modificant l'estructura i la fesomia per ajustar-les a necessitats i gustos canviants. Les demolicions del segle XIX van destruir completament una part gran del conjunt, i les restauracions d'època contemporània van eliminar o alterar molts dels vestigis de les darreres etapes i els van substituir per elements de recreació historicista a la recerca de l'esplendor medieval perduda. El Museu d'Història de Barcelona té un projecte de recerca multidisciplinari que pretén fer una revisió integral de les dades acumulades fins ara i afegir-ne tantes de noves com sigui possible. Hi intervindran **Reinald González**, Veclus; **Juan Corso** i **José Fernández**, UPC; **Ramon Pujades**, MUHBA, **Marc Viader**, arquitecte, i **Joan Domenge**, UB.

19/4/2018, de 16 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Crítica i restitució patrimonial en gastronomia

Aquesta jornada, organitzada per la Fundació Alícia i el MUHBA, té com a objectiu aportar eines pràctiques de coneixement en el camp de la restitució de receptes històriques i pretén ser un punt de trobada per a historiadors i cuiners on puguin compartir coneixements, inquietuds i projectes. Cada cop hi ha més cuiners i cuineres que giren la mirada cap a la cuina històrica amb una visió oberta i la voluntat de treballar amb rigor, per això demanen més coneixement. Cal obrir un pont de diàleg entre ciència i cuina en el camp de la restitució patrimonial en gastronomia, que se centrarà en la gastronomia de Barcelona i la seva àrea d'influència. Només així podrem avançar cap a una cuina històrica seriosa, contrastada i plaent.

Hi intervindran **Jaume Biarnés**, UAB; **Antoni Massanés**, Fundació Alícia; **Francesc Solé Parellada**, 7 Portes; **Antoni Riera Melis**, UB; **María Ángeles Pérez Samper**, UB; **Lluís Garcia Petit**, arqueòleg; **Paul Freedman**, Yale University; **Agustí Romero**, IRTA; **Núria Bàguena**, historiadora, i els cuiners i cuineres **Ada Parellada**, **Sergi de Meià**, **Albert Raurich** i **Isabel Lugo**.

25/5/2018, de 9 a 19.30 h.

MUHBA Oliva Artès
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

80 anys dels bombardejos

La ciutat interior, a càrrec de **Giovanna Pezzullo**, del Teatro de los Sentidos, i l'Associació La Inefable, recrea un recorregut sensorial que converteix les galeries del Refugi 307 en un territori viu, com les venes de la ciutat per on flueixen les memòries, les emocions i els sentiments més amagats. 16/3/2018, 19 h. 10 €

Fer música a Barcelona sota les bombes. La música que es componia a Barcelona mentre aquesta era bombardejada. Concert a càrrec del **Quartet Cosmos**, **Natalia Labourdette**, *soprano* i **Jorge Nava**, piano. En col·laboració amb el Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya. 18/3/2018, 19 h. MUHBA Plaça del Rei. Gratuït. Amb reserva prèvia.

Consulteu el calendari i el web per a les activitats del MUHBA Refugi 307 i el MUHBA Turó de la Rovira relacionades amb la defensa activa i passiva de la ciutat.

Relats de feina

Taller sobre memòries ciutadanes i fonts orals

Coordinació: **Mercè Tatjer**, UB

En el marc de l'Any Europeu del Patrimoni Cultural, el MUHBA, entre els seus projectes orientats a protegir i augmentar el coneixement sobre el patrimoni industrial de la ciutat, proposa un taller sobre la multiplicitat de sistemes existents per registrar memòries i documents orals de l'era industrial en col·laboració amb les comunitats. Aquestes sessions se centraran en un objectiu doble: primer, reunir tota la documentació escrita i fotogràfica existent sobre informacions i esdeveniments relatius a la història de les empreses i els seus treballadors i treballadores i, segon, generar noves fonts documentals orals que permetin obtenir un corpus d'informació global sobre les condicions de vida fabrils. Hi participaran persones, associacions i altres entitats interessades, atès que aquest tipus de treballs de recerca només es pot dur a terme si s'elaboren mecanismes capaços de sensibilitzar la comunitat envers la protecció del seu patrimoni intangible i si, des dels inicis de l'elaboració d'aquests projectes documentals, es convida la ciutadania a participar i gaudir dels resultats obtinguts a curt i llarg termini.

21/2/2018, de 16 a 20.30 h
MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Reinventar el museu de la ciutat (IV i V)

IV. Xarxa i policentrisme

Continuació de les reflexions sobre la reinvençió dels museus de ciutat en la doble perspectiva del MUHBA i del proper congrés de l'ICOM/Camoc, que en properes dates debatrà a Frankfurt sobre la definició i la funció dels museus de ciutat, entre l'espai social i la cultura urbana, en clau històrica i patrimonial. Després de les sessions anteriors (I. L'espai central del MUHBA i el seu entorn, sobre la proposta general; II. La Casa Padellàs futura, amb presentacions a entitats socioculturals, i III. La reinvençió dels museus de ciutat a Europa, amb set museus i centres de recerca europeus), la sessió IV tindrà com a convidats especials centres d'estudis locals barcelonins i les entitats veïnals, i abordarà l'estructura policèntrica d'un museu amb les sales difoses per la ciutat i amb un espai nucleador concebut com a àgora ciutadana.

22/2/2018, de 17 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

V. Trekking urbà. La Barcelona de llevant

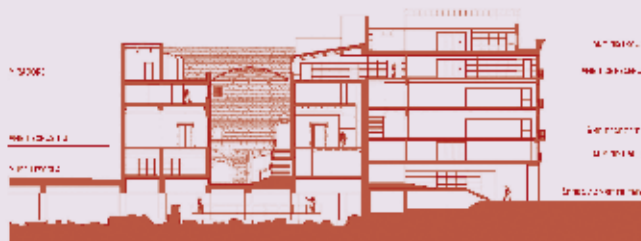
Barcelona ha esdevingut en l'era contemporània una gran metròpoli i capital europea gràcies a la immigració. Ara que el Museu complirà setanta-cinc anys, abordar aquest procés és un tema cabdal en el nou punt de trobada amb la història de les perifèries urbanes de Barcelona la **Casa Padellàs**, i als espais en construcció del MUHBA a llevant de la ciutat. La segona fase de les obres a **Oliva Artés**, com a laboratori sobre la metamorfosi humana i urbana de la metròpoli, es veurà reforçada amb exposicions sobre el creixement (polígons) i la cohesió social (futbol), mentre que des de perspectives sectorials la **Casa de l'Aigua** ha de mostrar els proveïments bàsics, **Fabra i Coats** el món del treball, sobretot en femení, i **Bon Pastor** la trajectòria dels primers barris públics al llarg d'un segle. Aquests espais han de poder sumar també altres memòries i altres històries de la ciutat, com l'exposició *Barcelona vista del Besòs* al Palau de la Virreina, de la qual ara es publica el catàleg.

En tots aquests projectes el MUHBA compta amb la col·laboració estreta de les entitats culturals i veïnals i es proposa sumar-hi més col·laboradors.

El *trekking* urbà es planteja com **un seminari itinerant** d'un dia sencer, amb trobades en els espais i amb les entitats esmentades.

26/5/2018. De 9.30 a 14.30 h. Gratuït

Inici: MUHBA Plaça del Rei
Consulteu el web del MUHBA.

La ciutat amb ulls d'infant

MUHBA Plaça del Rei

Creem una ciutat

Els mites i els rituals en la fundació de Barcino

Activitat a partir de 8 anys. 8/4/2018, d'11 a 12.30 h
7,5 € infant (acompanyants: gratuït)

MUHBA Refugi 307

Un refugi per a tothom

Solidaritat en temps de guerra

Activitat a partir de 9 anys. 21/4/2018, de 17 a 18 h
5 € infant (acompanyants: gratuït)

MUHBA Vil·la Joana

Caçadors de paraules

Busquem la inspiració en l'obra de Verdaguer

Activitat a partir de 8 anys. 13/5/2018, d'11 a 12 h
5 € infant (acompanyants: gratuït)

MUHBA Plaça del Rei

Juguem com els romans

Descobrim Barcino a través dels jocs

Activitat a partir de 5 anys. 27/5/2018, d'11 a 12.30 h
7,5 € infant (acompanyants: gratuït)

Història i literatures

En les matinals de dissabte i diumenge a MUHBA Vil·la Joana alternen, en un format innovador, visites comentades, itineraris, diàlegs literaris, tallers, concerts i recitals.

La Barcelona culta i la Barcelona baixa a través de Pigmalíó, de Joan Oliver, una obra literària que ens il·lumina sobre un període. Amb **Ferran Aisa, Emili Boix i Pau Vidal**. 18/2/2018, d'11 a 13 h. Gratuït. Amb reserva prèvia

Traces literàries. El cap del general Moragues (27 de març de 1715), amb **Agustí Alcoberro i Oriol Izquierdo**. 11/3/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia.

Paraules i sons. Itinerari literari per la Barcelona dels segles XIX i XX. Espectacle literari a càrrec de **Gemma Sangerman**, actriu, i **Oriol Romani**, clarinet. 8/4/2018, de 12 a 13 h. 5 €

Plantes i animals que inspiren Verdager. Itinerari literari i naturalista a càrrec de **Pere Alzina**. 14/4/2018, d'11.30 a 13.30 h. Gratuït. Amb la col·laboració del Parc de Collserola.

La força de Verdager. A càrrec d'**Oriol Izquierdo**. 15/4/2018, d'11 a 13 h

Llegim Verdager. Vine a llegir el fragment de l'obra de Jacint Verdager que t'agradi més. 10/5/2018, de 16 a 20 h. Gratuït. Dins la setmana de la Poesia de Barcelona.

Sacilegis, de **Victor Bocanegra**. Concert on musica poemes de poetes des de Ramon Llull fins a Lluís Solà passant per la Reina de Mallorca, Jacint Verdager, B. C. Aribau, Joan Maragall, Josep Carner, Salvador Espriu, Rosa Leveroni, Josep Sebastià Pons, Josep Palau i Fabre, Joan Vergés, Clementina Arderiu, Segimon Serralonga i Joan Vinyoli. 12/5/2018. 18 h. Gratuït. Dins la Setmana de la Poesia de Barcelona.

Caçadors de paraules. Busquem la inspiració en l'obra de Verdager. Activitat infantil, a partir de 8 anys. 13/5/2018, d'11 a 12 h. 5 € infant (acompanyants: gratuït)

Rapejant Verdager. Taller a càrrec de **Pau Llong**. A partir de 14 anys. 18/5/2018, de 17.30 a 20 h. Gratuït. Amb reserva prèvia. Amb motiu del Dia Internacional dels Museus.

L'Ateneu Barcelonès, la literatura i Verdager. Visita comentada. 26/5/2018, de 10.30 a 12 h. 4 €. Amb reserva prèvia. Ateneu Barcelonès, c. Canuda, 6.

Lluís Soler diu Canigó. Recital a càrrec de **Lluís Soler**. 27/5/2018, de 12.30 a 13.30 h. 8 € (Amics: 5 €)

Visites comentades a la Casa Verdager de la Literatura de Barcelona:

Verdager i Barcelona. 4/3/2018, de 12 a 13 h. 8 € (Amics: 3 €)

Vil·la Joana i la Literatura. 6/5/2018, de 12 a 13 h. 5 € (Amics: 3 €)

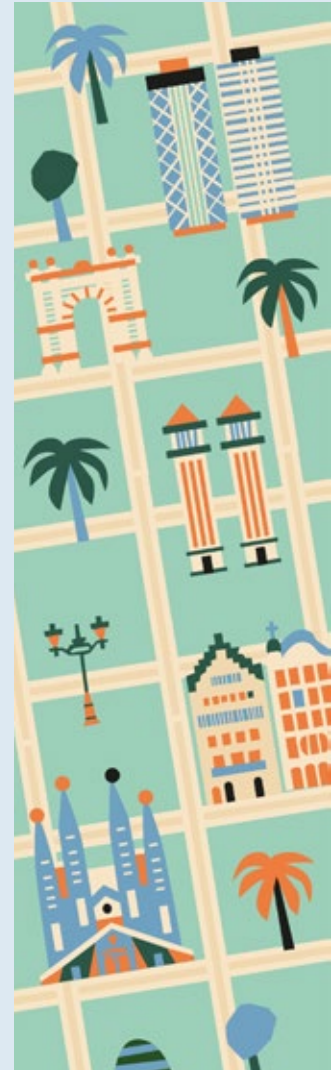
MUHBA Vil·la Joana. Ctra. de l'Església 104 (Vallvidrera)

Casal d'estiu

El casal d'estiu **Llegim la ciutat** té l'objectiu d'educar la mirada i donar eines perquè els nens i nenes siguin capaços d'observar i interpretar la ciutat amb la mirada ingènua del foraster, amb l'interès i la curiositat de qui la trepitja per primera vegada. Les activitats proposades ens acosten a la història i el patrimoni de Barcelona a través dels seus carrers, places i edificis. Durant una quinzena, nens i nenes de diferents procedències conviuran amb un únic objectiu: **la lectura de l'espai urbà i la seva apropiació.**

Del 25 de juny al 6 de juliol de 2018
De 8 a 12 anys
Escola Àngel Baixeras
C. Salvador Aulet, 22.
08002 Barcelona

Preinscripcions a partir del 21 d'abril a través de la Fundesplai (www.estiu.fundesplai.org, tel. 93 551 17 68)

Centre de Recerca i Debat

DIÀLEGS, JORNADES I PRESENTACIONS

Diàlegs d'història urbana i patrimoni

Els Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni constitueixen el format més flexible per explorar noves idees i comunicar estudis sobre la trajectòria de la ciutat, el seu patrimoni historicoartístic i les representacions urbanes de Barcelona i altres ciutats.

171. El moviment de dones i el moviment veïnal durant la Transició al cinturó industrial de Barcelona, 1974-1990

Eva Fernández Lamelas. 5/2/2018

172. Les barcelonines i la revolució financera del segle XIV

Pere Ortí. 19/2/2018

173. Les festes cíviques a la ciutat de Barcelona durant la primera meitat del segle XIX

Jordi Roca Vernet. 5/3/2018

174. Troballes arqueològiques al Mercat de Sant Antoni: la via Augusta i la necròpolis romana

Emiliano Hinojo i Carme Miró.

19/3/2018

175. El mercat artístic a Barcelona entre 1770 i 1808. Producció, consum i comerç d'art

Ana Vallugera Fuster. 9/4/2018

176. La Barcelona del No-Do (1943-1981)

Xavier Cazeneuve. 7/5/2018

177. La pau, les sagreres i els nous nuclis de poblament al Pla de Barcelona, segles XI-XIII

Víctor Fariás. 28/5/2018

MUHBA Plaça del Rei. 19 h. Gratuïts

Diàlegs d'història i literatura

(Vegueu-ne el destacat.)

MUHBA Villa Joana. Ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera). Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Jornades i seminaris

Relats de feina

(Vegueu-ne el destacat.)

21/2/2018, de 16 a 20.30 h

MUHBA a Fabra i Coats. C. Sant Adrià, 20

Reinventar el museu de la ciutat

Sessions IV i V. Perifèries i centres: els espais en xarxa del MUHBA

(Vegueu-ne el destacat.)

22/2/2018, de 17 a 20.30 h i

26/5/2018 de 9.30 a 14.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà

La Zona Franca: dels orígens portuaris als nous paradigmes mediambientals

(Vegueu-ne el destacat.)

15 i 22/3/2018, de 17 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà

Barcino i l'Alt Imperi Romà

(Vegueu-ne el destacat.)

5/4/2018, de 17 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà

El Palau Reial Major

(Vegueu-ne el destacat.)

19/4/2018, de 16 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà

Crítica i restitució patrimonial de la gastronomia

(Vegueu-ne el destacat.)

25/5/2018, de 9 a 19.30 h

MUHBA Oliva Artés. C. Espronceda,

142-146

Cicles de conferències

L'atemptat d'Hipercor

(Vegueu-ne el destacat.)

6/2/2018, 13/2/2018 i 20/2/2018,

19 h. MUHBA a Fabra i Coats, Fàbrica de

Creació. C. Sant Adrià, 20

Gent de la Casa Gran (1977-1983)

L'Associació Consell de Cent i el MUHBA

organitzen el segon cicle de taules

de debat per analitzar i discutir les

iniciatives, els plans i les propostes

promogudes a l'Ajuntament de

Barcelona durant la Transició.

Barcelona i l'àrea metropolitana

Sobre les institucions i les àrees de

govern urbà. 28/2/2018

Barcelona i les persones de 1979

Sobre salut pública, cultura i joventut.

14/3/2018

Barcelona i l'espai públic

Sobre mobilitat, serveis municipals i

seguretat ciutadana. 4/4/2018

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà, de 18 a 20.30 h.

Entrada gratuïta. Es recomana reserva

prèvia.

Paisatges urbans emergents: el patrimoni en els límits. Sessions X-XII

En el marc del màster internacional

Intervenció en el Paisatge i Gestió del

Patrimoni, organitzat per la UAB i el

MUHBA, es proposa un cicle de tres

conferències que explora diversos

aspectes dels valors emergents que

diferents tipus de patrimonis repre-

senten en una diversitat de paisatges,

prenent la ciutat de Barcelona com a

laboratori i cas d'estudi.

La ciutat construïda com a paisatge: lectures patrimonials en el segle XXI

Alessandro Balducci, Politecnico di

Milano. 26/4/2018

Streetscapes: el carrer com a paisatge patrimonial

Kris Scheerlink, KU Leuven

10/5/2018

Patrimonis emergents en el límit urbà: la perifèria de la ciutat com a ecotò patrimonial

Maria Rosario Oliveira, Universida-

de de Lisboa. 24/5/2018

Lloc: consulteu el web del MUHBA, 19 h

Entrada gratuïta. Es recomana reserva

prèvia.

Formació

Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Carreras

Candi.

Per a més informació vegeu el web.

Intervenció i Gestió del Paisatge i del Patrimoni

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Carreras

Candi

Més informació a: geografia.uab.es/paisatge

Barcelona-Europa. Literatura i Història Comparada dels Intel·lectuals

MUHBA Villa Joana. Ctra. de l'Església,

104 (Vallvidrera)

Més informació a: stel.uab.edu/master-bcn-europa/

Xarxes internacionals

City History Museums and Research Network

La setena trobada de la xarxa City His-

tory Museums and Research Network

of Europe, creada i liderada pel MUHBA,

amb vint-i-un membres als quals se

suma en aquesta edició com a convi-

dat el Museu d'Història de la Ciutat de

Budapest, enguany se centrarà en els

processos de renovació dels *city mu-*

seums i els nous plans museològics en

procés d'implementació.

8 i 9/3/2018, de 10 a 20 h. MUHBA

Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà.

Entrada reservada als membres i ob-

servadors de la xarxa.

Presentació de publicacions

Imatges per creure. Religió, art i conflicte a Europa i Barcelona, segles XVI-XVII

Silvia Canalda, Cristina Fontcuberta,

Antoni Gelonch i Xavier Torres.

Data per determinar

Barcelona vista del Besós

Patrick Faigenbaum i Joan Roca.

Data per determinar

La Maquinista / BCN. Guia d'Història Urbana

Marià Hispano.

Data per determinar

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà, 19 h

Vil·la Joana

Ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera)

4

Vil·la Joana és la darrera casa que va acollir l'escriptor Jacint Verdaguer. Malalt, va morir-hi el 10 de Juny de 1902. Avui és alhora memorial i Casa de la Literatura.

Verdaguer i Barcelona
Visita comentada al primer pis de Vil·la Joana, dedicada a Verdaguer a la Barcelona que trepitjà el poeta i que el plorà l'home natjà després de la seva mort. 4/3/2018 i 6/5/2018. 5 € (Amics: 3,50 €)

Plantes i animals que inspiren Verdaguer
Itinerari literari i naturalista a càrrec de Pere Alzina. 14/4/2018. Gratuït. Coorganitzat amb el Consorci del Parc Natural de Colòria.

Visita a Vil·la Joana i la literatura
Visita comentada a la planta baixa de la casa, on s'explica l'evolució de l'immoble: de masia a escola i a museu dedicat a la literatura. 6/5/2018. 5 € (Amics: 3 €)

Park Güell

Casa del Guardà, C. Olot, s/n

5

La relació entre Gaudí i la Barcelona artística i industrial presentada en el singular edifici de la Casa del Guardà.

Gràcia 1900. L'aparador burgès d'un barri obrer
L'itinerari s'inicia al Park Güell, al barri de la Salut, un indret d'edifici però per les classes treballadores i aleshores un dels territoris escollits per les elites barcelonines a l'hora de construir la segona residència. Un recorregut pels carrers de l'antiga vila de Gràcia, on encara avui podem admirar grans cases del tombant de segle, i on trobem traces dels conflictes i les contradiccions característiques de la metròpoli moderna. 22/4/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia. Inici: porta del Carmel del Park Güell. Amb la col·laboració de B.S.M.

El Park Güell i Barcelona
Visita a la Casa del Guardà i l'itinerari que ressegueix el procés de construcció i formalització del Park Güell i la seva relació amb la ciutat de Barcelona. 4/3/2018 i 6/5/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B.S.M.

La jardineria del Park Güell
Itinerari d'autor a càrrec de **Lluís Abad**, mestre jardiner. 15/4/2018. Inici: MUHBA Park Güell, entrada pel lateral del C. Olot. Gratuït, amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B.S.M.

Turó de la Rovira

C. Marià Labèmia, s/n (Horta-Guinardó)

10

Barcelona i la seva història recent des del turó, amb l'espai arqueològic de la bateria antiaèria de la Guerra Civil i les barraques bastides a la postguerra.

La defensa de la ciutat moderna
Itinerari. El turó de la Rovira és un mirador natural avançat de Colòria triat el 1937 per projectar-hi una de les defenses antiaèries més importants de la ciutat. 25/2/2018 i 20/5/2018. 7,50 € (Amics: 5 €)

La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons
Itinerari que mostra com els episodis successius de la història de la ciutat han deixat empremta en la primera balconada muntanyosa, la dels Tres Turons, i al Carmel. El recorregut permet gaudir d'una de les millors vistes sobre la ciutat. 27/5/2018. 8,50 € (Amics: 6 €)

La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira
Itinerari. Una alçada de 262 metres sobre el nivell del mar i una visió de 360° convertiren el turó de la Rovira en un mirador natural privilegiat. Un emplaçament estratègic per a la defensa de Barcelona durant la Guerra Civil. 18/3/2018 i 1/4/2018. 5 € (Amics: 3,50 €)

Casa de l'Aigua

Parc de les Aigües de la Trinitat Vella Torrent de la Penya, s/n

8

La casa de l'Aigua. Conductes, dipòsits i comptores

Visita comentada a MUHBA Casa de l'Aigua a Trinitat Vella. 4/3/2018 i 6/5/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia.

De Montcada a Barcelona. L'aigua a llevant de la ciutat
Visita d'autor a les instal·lacions d'abastiment d'aigua de Barcelona des de l'època romana fins a l'actualitat, a càrrec de **Manel Martín Pascual**. 6/5/2018, de 9 a 13 h. 8,50 € (Amics: 6 €). Trobada: rda. Universitat, 11. Trasllet en autocar.

Altres recorreguts urbans

Raó, passió i negoci en la construcció de l'Eixample
Itinerari. Un recorregut pels acords i desacords entre el pla Cerdà, les propostes arquitectòniques del modernisme i el noucentisme i la promoció immobiliària, des del final del segle XIX fins a mitjan segle XX. 4/2/2018 i 13/5/2018. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: torre de les Aigües, Roger de Lluïa, 56

El castell de Torre Baró, Nou Barris i Barcelona
La visita comentada al castell de Torre Baró repassa les vicissituds d'aquest equipament que fou projectat al principi del segle XX fins avui dia, quan ha esdevingut una icona de la ciutat: un equipament per al barri. 25/2/2018. 5 € (Amics: 3,50 €). Inici: parada 3110 del bus 82 a la carretera Alta de les Roquetes

Barcelona i els indians. Negoci d'ultramar i canvi urbà, 1835-1916
Un itinerari que tracta del llegat d'aquells empresarials que van manar a fer les amèriques i que, en tornar enriquits, van invertir part de la seva fortuna en la transformació de la ciutat. A càrrec de **Ayman Arreaza Lorenzou**. 17/3/2018 i 19/5/2018. 8,50 € (Amics: 6 €). En castellà. Inici: pla de Palau, 8, davant la Facultat de Nàutica

Sis-cents anys de correu a la ciutat de Barcelona. De l'edat mitjana al segle XXI
L'itinerari mostra les singularitats del correu a la ciutat de Barcelona. A càrrec de **Antonio Aguilar**. 3/3/2018, 7/4/2018 i 5/5/2018. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: pl. Urquinaona, davant el Teatre Baró. Final: edifici de Correu, pl. Antonio López

Puig i Cadafalch a Ciutat Vella: comerç, cases i urbanisme
Itinerari d'autor a càrrec d'**Eduard Ru-Barrena**. L'itinerari recorre l'obra de Puig i Cadafalch a Ciutat Vella, on l'arquitecte i urbanista també va deixar una empremta perdurable amb obres destacades. 25/2/2018. 8 € (Amics: 5,50 €). Inici: MUHBA Plaça del Rei

Barcelona en Diagonal
Un itinerari singular que ressegueix la trajectòria de la Barcelona contemporània a partir dels elements que configuren aquesta avinguda tan emblemàtica.
Tram de ponent. 18/3/2018 8 € (Amics: 6 €). Inici: metro L3, parada Zona Universitària, davant la Facultat d'Economia i Empresa
Tram central. 15/4/2018 Pl. Francesc Macià, 10 (davant edifici Wintertur). 8,50 € (Amics: 6 €)
Tram de llevant. 6/5/2018 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: Diagonal, 269-275, davant l'Escola Ramon Llull

El barri del Bon Pastor
Itinerari pel Bon Pastor, a càrrec de **Salvador Angosto / Josep Capri**, que explica la història del barri des dels seus orígens amb les cases barates passant pels temps del pare Botella i fins a la trajectòria de les darreres dècades. 12/5/2018. Gratuït. Inici: església del Bon Pastor. Amb la col·laboració del Centre d'Estudis Ignasi Ignés.

La ferida d'Hipercor. Barcelona 1937
Visita comentada a l'exposició a càrrec del comissari **Francesc Valls**. 8/2/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia.

El motor de la fàbrica. La sala de calderes de Fabra i Coats a Sant Andreu
Visita comentada al recinte fabril, inaugurat el 1903, que es va adaptar al llarg del temps a les diferents fonts d'energia: carbó, fuel i gas. 11/3/2018. 8 € (Amics: 5,50 €)

El barri del Bon Pastor
Itinerari pel Bon Pastor, a càrrec de **Salvador Angosto / Josep Capri**, que explica la història del barri des dels seus orígens amb les cases barates passant pels temps del pare Botella i fins a la trajectòria de les darreres dècades. 12/5/2018. Gratuït. Inici: església del Bon Pastor. Amb la col·laboració del Centre d'Estudis Ignasi Ignés.

Fabra i Coats

C. Sant Adrià, 20

6

La Sala de Calderes de Can Fabra és un espai patrimonial que permet avançar en el coneixement de l'evolució i les funcions del món fabril, tant pel que fa al vessant tècnic com social.

Inteïrogar Barcelona
Visita comentada a Oliva Artés, l'espai taller del museu en el qual la història de la ciutat entra en diàleg amb propostes i reflexions sobre l'habitat urbà a la Barcelona del segle XXI. 3/3/2018. Gratuït. Amb reserva prèvia.

Vedettes i milicians. El Paral·lel i el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil
L'itinerari situa el Refugi 307 en el seu context, el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil, i remarca la seva relació amb el món del teatre i la cultura popular del Paral·lel. Inclou la visita al Refugi 307. 5/5/2018. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: av. Paral·lel, 60, davant del Teatre Anau. Inclou la visita al Refugi 307.

La ciutat interior
Espectacle, a càrrec de **Giovanna Pezzullo** del Teatre de les Sentides i l'Associació La Inefable. 16/3/2018. 10 € (Amics: 8 €)

Refugi 307
C. Nou de la Rambla, 175

9

La defensa ciutadana de Barcelona. Quatre-cents metres de galeries d'un dels refugis antiaeris construïts sota terra durant la Guerra Civil.

Bon Pastor

C. Barnola

7

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina
Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10; Pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

Com una petita colònia romana arriba a esdevenir una capital de la Mediterrània?

La formació d'una capital. La ciutat medieval
Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. 11/2/2018. 8,50 € (Amics: 5 €)

In-Museu
Visita comentada. Obertura de les reserves i els espais no visitables del museu. 3/2/2018. MUHBA Plaça del Rei i MUHBA Zona Franca. Gratuït. Amb reserva prèvia

Dins i fora muralles: port, higiene i comerç a Barcelona
Itinerari que parteix del port de mar de Barce i recorre la muralla romana. 17/2/2018. 8 € (Amics: 5,50 €)

Oliva Artés
C. Espronceda, 142-146

7

A les naus d'aquest espai fabril situat al bell mig del Poblenou es presenten, en clau d'història contemporània, diferents temes sobre la formació i trajectòria de la metròpoli barcelonina.

El carrer de Pere IV, espina dorsal del Poblenou industrial
Itinerari per un dels carrers documentats més antics del barri del Poblenou, arribant a l'antic municipi de Sant Martí de Provençals i via d'entrada a Barcelona. 18/2/2018. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: metro L4, parada Bogatell, sortida de Pere IV

Porta de Mar, Domus Avinyó, Domus Sant Honorat i Via Sepulcral Romana

C. Regomir, 7-9; c. Avinyó, 15; c. Fruita, 2; pl. Vila de Madrid

2

Com s'han incorporat els vestigis arqueològics al patrimoni monumental i al paisatge urbà de la ciutat contemporània?

L'habitatge a Barcino
Visita conjunta a dues domus que van pertànyer a personatges importants de la Barcelona romana. La Domus Avinyó, que data del segle I dC, destaca pel ric conjunt de pintures de sostre i parets. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics polígons geomètrics. 8/4/2018 i 20/5/2018. 7,50 € (Amics: 5 €)

Barcino/BCN
Itinerari. Un viatge d'anada i tornada entre Barcino i Barcelona que permet situar el pòsit davant per la ciutadania romana i l'impacte de convertir el sostre i parets. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics polígons geomètrics. 8/4/2018 i 20/5/2018. 8,50 € (Amics: 6 €)

El Call

Pita. Manuel Ribé, s/n

3

Situat on hi havia la casa de Jucef Bonhac, teixidor de vells, aborda la trajectòria dels jueus en la història de la ciutat medieval i el seu llegat cultural, que ha perdurat fins als nostres dies.

Quan el Call era el call dels jueus
Una aproximació històrica a les activitats quotidianes del segle XII al XIV pels llocs més significatius del Call Major, per acabar als espais on hi havia hagut el Call Menor, al peu del Castell Nou. Inclou la visita a les sègies medievals del carrer de la Fruita i al centre MUHBA El Call. 25/2/2018 i 18/9/2018 i 26/5/2018. 5 € (Amics: 6 €)

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina

Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10; Pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

1

Com una petita colònia romana arriba a esdevenir una capital de la Mediterrània?

La formació d'una capital. La ciutat medieval
Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. 11/2/2018. 8,50 € (Amics: 5 €)

In-Museu
Visita comentada. Obertura de les reserves i els espais no visitables del museu. 3/2/2018. MUHBA Plaça del Rei i MUHBA Zona Franca. Gratuït. Amb reserva prèvia

Dins i fora muralles: port, higiene i comerç a Barcelona
Itinerari que parteix del port de mar de Barce i recorre la muralla romana. 17/2/2018. 8 € (Amics: 5,50 €)

Porta de Mar, Domus Avinyó, Domus Sant Honorat i Via Sepulcral Romana

C. Regomir, 7-9; c. Avinyó, 15; c. Fruita, 2; pl. Vila de Madrid

2

Com s'han incorporat els vestigis arqueològics al patrimoni monumental i al paisatge urbà de la ciutat contemporània?

L'habitatge a Barcino
Visita conjunta a dues domus que van pertànyer a personatges importants de la Barcelona romana. La Domus Avinyó, que data del segle I dC, destaca pel ric conjunt de pintures de sostre i parets. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics polígons geomètrics. 8/4/2018 i 20/5/2018. 7,50 € (Amics: 5 €)

Barcino/BCN
Itinerari. Un viatge d'anada i tornada entre Barcino i Barcelona que permet situar el pòsit davant per la ciutadania romana i l'impacte de convertir el sostre i parets. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics polígons geomètrics. 8/4/2018 i 20/5/2018. 8,50 € (Amics: 6 €)

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina

Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10; Pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

1

Com una petita colònia romana arriba a esdevenir una capital de la Mediterrània?

La formació d'una capital. La ciutat medieval
Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. 11/2/2018. 8,50 € (Amics: 5 €)

In-Museu
Visita comentada. Obertura de les reserves i els espais no visitables del museu. 3/2/2018. MUHBA Plaça del Rei i MUHBA Zona Franca. Gratuït. Amb reserva prèvia

Dins i fora muralles: port, higiene i comerç a Barcelona
Itinerari que parteix del port de mar de Barce i recorre la muralla romana. 17/2/2018. 8 € (Amics: 5,50 €)

Fer música a Barcelona sota les bombes

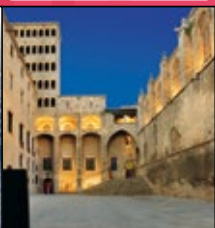
Concert la música que es componia a Barcelona durant els bombardejos. A càrrec del **Quartet Cosmos**. MUHBA Plaça del Rei. 18/3/2018. 5 €.

1

El port franc i la fàbrica de Barcelona

Visita d'autor a càrrec de **Marc A. Garcia**, comissari de l'exposició. Una retrospectiva sobre la història de la Zona Franca i el seu impacte polític, econòmic, ambiental i urbanístic al pla de Barcelona. **12/4/2018, 3/5/2018 i 26/5/2018**. 5 € (Amics: 3 €)

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina

Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10; Pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

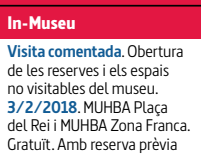
Com una petita colònia romana arriba a esdevenir una capital de la Mediterrània?

La formació d'una capital. La ciutat medieval

Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. **11/2/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €)

Dins i fora muralles: poder, higiene i comerç a Barcino

Itinerari que parteix del portal de mar de Barcino i recorre la muralla romana. **17/2/2018**. 8 € (Amics: 5,50 €)

El Palau Reial Major

Visita comentada que recorre els espais que havien format part de l'antic palau dels comtes catalans i mostra la transformació de l'antic palau comtal en el Palau Reial Major de Barcelona. **24/3/2018 i 26/5/2018**. 7,50 € (Amics: 5 €)

L'obertura de la Via Laietana i la creació del barri Gòtic

L'**itinerari** mostra quina era la percepció que es tenia del patrimoni cultural al començament del segle xx i els debats que hi va haver a l'hora de donar forma a la nova avinguda i monumentalitzar el centre històric amb motiu de la seva obertura. **18/3/2018 i 20/5/2018**. 8 € (Amics: 5,50 €)

Cristianisme, visigots i poder a Barcelona, del segle IV al VII

Visita comentada. Visita comentada a l'exposició i les restes arqueològiques del palau i l'aula episcopal, el baptisteri i l'església de planta de creu grega. **10/3/2018**. 7,50 € (Amics: 5 €)

La Guerra Civil a Barcelona. Revolució i bombardeigs

Itinerari des del MUHBA Plaça del Rei fins al Refugi 307 del Poble-sec, que situa el context de la II República, el cop d'estat, els enfrontaments, l'actuació de les autoritats militars i civils, i la participació ciutadana. **10/3/2018 i 21/4/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inclou la visita al Refugi 307.

Fer música a Barcelona sota les bombes

Concert La música que es componia a Barcelona durant els bombardeigs. A càrrec del **Quartet Cosmos**. MUHBA Plaça del Rei. **18/3/2018**. 5 €.

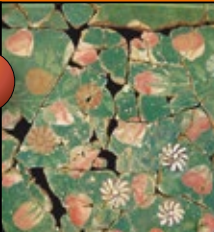

2

Porta de Mar, Domus Avinyó, Domus Sant Honorat i Via Sepulcral Romana

C. Regomir, 7-9; c. Avinyó, 15; c. Fruita, 2 ; pl. Vila de Madrid

Com s'han incorporat els vestigis arqueològics al patrimoni monumental i al paisatge urbà de la ciutat contemporània?

La porta de mar i les termes portuàries de Barcino

Visita comentada a l'entorn de la porta d'accés principal a la ciutat en època romana, i l'evolució d'aquest espai al llarg del temps. **7/4/2018**. 5 € (Amics: 3,50 €). Gratuït. Amb motiu de la Setmana de la Ciència.

L'habitatge a Barcino

Visita conjunta a dues domus que van pertànyer a personatges importants de la Barcelona romana. La Domus Avinyó, que data del segle i dC, destaca pel ric conjunt de pintures de sostre i paret. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics policroms geomètrics. **8/4/2018 i 20/5/2018**. 7,50 € (Amics: 5 €)

Barcino/BCN

Itinerari. Un viatge d'anada i tornada entre Barcino i Barcelona que permet situar el pòsit deixat per la ciutadania romana i l'impacte de convertir les seves restes en monuments. L'**itinerari** recorre la Via Sepulcral Romana, aqüeductes, muralles, el temple d'August i el subsòl del MUHBA Plaça del Rei. **11/3/2018 i 27/5/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €)

3

El Call

Plta. Manuel Ribé, s/n

Situat on hi havia la casa de Jucef Bonhiac, teixidor de vels, aborda la trajectòria dels jueus en la història de la ciutat medieval i el seu llegat cultural, que ha perdurat fins als nostres dies.

Quan el Call era el call dels jueus

Una aproximació històrica a les activitats quotidianes del segle XII al XIV pels llocs més significatius del Call Major, per acabar als espais on hi havia hagut el Call Menor, al peu del Castell Nou. Inclou la visita a les sitges medievals del carrer de la Fruita i al centre MUHBA El Call. **25/2/2018 i 29/4/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €)

Vil·la Joana

Ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera)

Vil·la Joana és la darrera casa que va acollir l'escriptor Jacint Verdaguer. Malalt, va morir-hi el 10 de juny de 1902. Avui és alhora memorial i Casa de la Literatura.

Verdaguer i Barcelona

Visita comentada al primer pis de Vil·la Joana, dedicat a Verdaguer i a la Barcelona que trepitjà el poeta i que el plorà i l'homenatjà després de la seva mort. **4/3/2018 i 6/5/2018** 8 € (Amics: 5,50 €)

Plantes i animals que inspiren Verdaguer

Itinerari literari i naturalista a càrrec de **Pere Alzina**. **14/4/2018**. Gratuït. Coorganitzat amb el Consorci del Parc Natural de Collserola.

4

L'Ateneu Barcelonès, la literatura i Verdaguer

Visita guiada al palau Savasona, on ens endinsarem en els més de 150 anys història de l'Ateneu i descobrirem la seva vinculació amb Verdaguer. Ateneu Barcelonès, c. Canuda, 6. **26/5/2018**. 4 €

La força de Verdaguer

Visita d'autor a càrrec d'**Oriol Izquierdo**. **15/4/2018**. Gratuït. Amb reserva prèvia.

Vil·la Joana i la literatura

Visita comentada a la planta baixa de la casa, on s'explica l'evolució de l'immoble: de masia a escola i a museu dedicat a la literatura. **6/5/2018**. 5 € (Amics: 3 €)

Park Güell

Casa del Guarda. C. Olot, s/n

La relació entre Gaudí i la Barcelona artística i industrial presentada en el singular edifici de la Casa del Guarda.

5

Gràcia 1900. L'aparador burgès d'un barri obrer

L'**itinerari** s'inicia al Park Güell, al barri de la Salut, un indret d'esbarjo per a les classes treballadores i alhora un dels territoris escollits per les èlits barcelonines a l'hora de construir la segona residència. Un recorregut pels carrers de l'antiga vila de Gràcia, on encara avui podem admirar grans cases del tombant de segle, i on trobem traces dels conflictes i les contradiccions característics de la metròpoli moderna. **22/4/2018**. Gratuït. Amb reserva prèvia. Inici: porta del Carmel del Park Güell. Amb la col·laboració de B:SM.

Barcelona 1902: urbanitzar la muntanya pelada

Itinerari pel Park Güell on s'explica el procés de construcció i formalització del parc. **25/2/2018**. Gratuït. Amb reserva prèvia. La ruta envolta el recinte monumental del Park Güell però no hi entra. Amb la col·laboració de B:SM.

El Park Güell i Barcelona

Visita a la Casa del Guarda i **itinerari** que ressegueix el procés de construcció i formalització del Park Güell i la seva relació amb la ciutat de Barcelona. **4/3/2018 i 6/5/2018**. Gratuït. Amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B:SM.

La jardineria del Park Güell

Itinerari d'autor a càrrec de **Lluís Abad**, mestre jardiner. **15/4/2018**. Inici: MUHBA Park Güell, entrada pel lateral del c. Olot. Gratuït, amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B:SM.

6

Fabra i Coats

C. Sant Adrià, 20

La Sala de Calderes de Can Fabra és un espai patrimonial que permet avançar en el coneixement de l'evolució i les funcions del món fabril, tant pel que fa al vessant tècnic com social.

El motor de la fàbrica. La sala de calderes de Fabra i Coats i Sant Andreu

Visita comentada al recinte fabril, inaugurat el 1903, que es va adaptar al llarg del temps a les diferents fonts d'energia: carbó, fuel i gas. **11/3/2018**. 8 € (Amics: 5,50 €)

La ferida d'Hipercor. Barcelona 1987

Visita comentada a l'exposició a càrrec del comissari **Francesc Valls**. **8/2/2018**. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

7

Oliva Artés

C. Espronceda, 142-146

A les naus d'aquest espai fabril situat al bell mig del Poblenou es presenten, en clau d'història contemporània, diferents temes sobre la formació i trajectòria de la metròpoli barcelonina.

Interrogar Barcelona

Visita comentada a Oliva Artés, l'espai taller del museu en el qual la història de la ciutat entra en diàleg amb propostes i reflexions sobre l'hàbitat urbà i la Barcelona del segle XXI. **3/3/2018**. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

El carrer de Pere IV, espina dorsal del Poblenou industrial

Itinerari per un dels carrers documentats més antics del barri del Poblenou, artèria de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals i via d'entrada a Barcelona. **18/2/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: metro L4, parada Bogatell, sortida c. Pere IV

8

Casa de l'Aigua

Parc de les Aigües de la Trinitat Vella
Torrent de la Perera, s/n

L'abastament d'aigua a la ciutat. Estació de bombatge construïda els anys 1915-1917 per l'Ajuntament de Barcelona.

De Montcada a Barcelona. L'aigua a llevant de la ciutat

Visita d'autor a les instal·lacions d'abastiment d'aigua de Barcelona des de l'època romana fins a l'actualitat, a càrrec de **Manel Martín Pascual**. **6/5/2018**, de 9 a 13 h. 8,50 € (Amics: 6 €). Trobada: rda. Universitat, 11. Trasllat en autocar.

La casa de l'aigua. Conductes, dipòsits i comportes

Visita comentada a MUHBA Casa de l'Aigua a Trinitat Vella. **4/3/2018 i 6/5/2018**. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

Bon Pastor

C. Barnola

El barri del Bon Pastor

Itinerari pel Bon Pastor, a càrrec de **Salvador Angosto / Josep Capsir**, que explica la història del barri des dels seus orígens amb les cases barates passant pels temps del pare Botella i fins a la trajectòria de les darreres dècades. **12/5/2018**. Gratuït. Inici: església del Bon Pastor. Amb la col·laboració del Centre d'Estudis Ignasi Iglésias.

9

Refugi 307

C. Nou de la Rambla, 175

La defensa ciutadana de Barcelona. Quatre-cents metres de galeries d'un dels refugis antiaeris construïts sota terra durant la Guerra Civil.

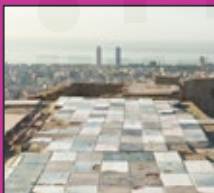
Vedettes i milicians. El Paral·lel i el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil

L'**itinerari** situa el Refugi 307 en el seu context, el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil, i remarca la seva relació amb el món del teatre i la cultura popular del Paral·lel. Inclou la visita al Refugi 307. **5/5/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: av. Paral·lel, 60, davant del Teatre Arnau. Inclou la visita al Refugi 307.

La ciutat interior

Espectacle, a càrrec de **Giovanna Pezzullo** del Teatre de los Sentidos i l'Associació La Inefable. **16/3/2018**. 10 € (Amics: 8 €)

Turó de la Rovira

C. Marià Labèrnia, s/n (Horta-Guinardó)

Barcelona i la seva història recent des del turó, amb l'espai arqueològic de la bateria antiàeria de la Guerra Civil i les barraques bastides a la postguerra.

La defensa activa i passiva de la ciutat. El Refugi 307 i les bateries del turó de la Rovira

Itinerari. Dos espais patrimonials decisius per entendre els plans de defensa activa i passiva duts a terme a Barcelona durant la Guerra Civil. La resposta de la població, les institucions municipals i els caps militars de l'exèrcit republicà per fer front al terror aeri que va atemorir la ciutat amb gairebé dos-cents bombardeigs. **17/3/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). Iníci: MUHBA Refugi 307

La defensa de la ciutat moderna

Itinerari. El turó de la Rovira és un mirador natural avançat de Collserola triat el 1937 per projectar-hi una de les defenses antiàeries més importants de la ciutat. **25/2/2018** i **20/5/2018**. 7,50 € (Amics: 5 €)

La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons

Itinerari que mostra com els episodis successius de la història de la ciutat han deixat empremta en la primera balconada muntanyosa, la dels Tres Turons, i al Carmel. El recorregut permet gaudir d'una de les millors vistes sobre la ciutat. **27/5/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €)

La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira

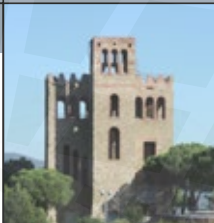
Itinerari. Una alçada de 262 metres sobre el nivell del mar i una visió de 360° converteixen el turó de la Rovira en un mirador natural privilegiat. Un emplaçament estratègic per a la defensa de Barcelona durant la Guerra Civil. **18/3/2018** i **1/4/2018**. 5 € (Amics: 3,50 €)

Altres recorreguts urbans

Raó, passió i negoci en la construcció de l'Eixample

Itinerari. Un recorregut pels acords i desacords entre el pla Cerdà, les propostes arquitectòniques del modernisme i el noucentisme i la promoció immobiliària, des del final del segle XIX fins a mitjan segle XX. **4/2/2018** i **13/5/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). Iníci: torre de les Aigües, Roger de Llúria, 56

El castell de Torre Baró, Nou Barris i Barcelona

La **visita comentada** al castell de Torre Baró repassa les vicissituds d'aquest equipament des que fou projectat al principi del segle XX fins avui dia, quan ha esdevingut una icona de la ciutat i un equipament per al barri. **25/3/2018**. 5 € (Amics: 3,50 €). Iníci: parada 3110 del bus 82 a la carretera Alta de les Roquetes

Puig i Cadafalch a Ciutat Vella: comerços, cases i urbanisme

Itinerari d'autor a càrrec d'**Eduard Riu-Barrera**. L'itinerari recorre l'obra de Puig i Cadafalch a Ciutat Vella, on l'arquitecte i urbanista també va deixar una empremta perdurable amb obres destacades. **25/2/2018**. 8 € (Amics: 5,50 €). Iníci: MUHBA Plaça del Rei

Barcelona en Diagonal

Un itinerari singular que ressegueix la trajectòria de la Barcelona contemporània a partir dels elements que configuren aquesta avinguda tan emblemàtica.

Tram de ponent. 18/3/2018 8 € (Amics: 6 €). Iníci: metro L3, parada Zona Universitària, davant la Facultat d'Economia i Empresa

Tram central. 15/4/2018 Pl. Francesc Macià, 10 (davant edifici Winterthur). 8,50 € (Amics: 6 €)

Tram de llevant. 6/5/2018 8,50 € (Amics: 6 €). Iníci: Diagonal, 269-275, davant l'Escola Ramon Llull

Barcelona i els indians. Negocis d'ultramar i canvi urbà, 1835-1916

Un **itinerari** que tracta del llegat d'aquells emprenedors que van marxar a fer les amèriques i que, en tornar enriquits, van invertir part de la seva fortuna en la transformació de la ciutat. A càrrec d'**Aymara Arreaza** i **Lorena Bou**. **17/3/2018** i **19/5/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). En castellà. Iníci: pla de Palau, 18, davant la Facultat de Nàutica

Sis-cents anys de correu a la ciutat de Barcelona. De l'edat mitjana al segle XXI

L'**itinerari** mostra les singularitats del correu a la ciutat de Barcelona. A càrrec d'**Antonio Aguilar**. **3/3/2018**, **7/4/2018** i **5/5/2018**. 8,50 € (Amics: 6 €). Iníci: pl. Urquinaona, davant el Teatre Borràs. Final: edifici de Correus, pl. Antonio López

El barri del Bon Pastor

Itinerari pel Bon Pastor, a càrrec de **Salvador Angosto / Josep Capsir**, que explica la història del barri des dels seus orígens amb les cases barates passant pels temps del pare Botella i fins a la trajectòria de les darreres dècades. **12/5/2018**. Gratuït. Iníci: església del Bon Pastor. Amb la col·laboració del Centre d'Estudis Ignasi Iglésias.